

Etusivu>Lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö>Kansallinen lainsäädäntö

Kansallinen lainsäädäntö

Tässä osassa on yleistä tietoa Luxemburgin oikeuslähteistä.

Oikeuslähteet

Kansainväliset oikeuslähteet

Monen- tai kahdenväliset kansainväliset sopimukset sitovat Luxemburgin suurherttuakuntaa. Sopimuksissa on velvoitteita, jotka sitovat Luxemburgin valtiota suhteessa muihin valtioihin, mutta jotkut sopimukset ovat oikeuslähteitä myös yksilöille. Esimerkiksi Euroopan unionin kansalliset voivat unionin perussopimusten perusteella vedota suoraan liikkumisvapauteen.

Kansainväliset yleissopimukset

Kansainväliset yleissopimukset ovat sopimuksia, joita Luxemburgin suurherttuakunta on tehnyt ulkomaisten valtioiden kanssa. Esimerkkeinä voidaan mainita Roomassa 4. marraskuuta 1950 allekirjoitettu yleissopimus ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tai Haagissa 3. helmikuuta 1958 tehty ja 17. kesäkuuta 2008 uusittu Benelux-sopimus, joka sitoo Belgiaa, Alankomaita ja Luxemburgia.

Euroopan unionin oikeus

Euroopan unionin oikeus käsittää varsinaiset unionin perussopimukset ja johdetun oikeuden säännöt, jotka sisältyvät Euroopan yhteisön ja Euroopan unionin toimielinten antamiin säädöksiin: direktiiveihin, päätöksiin, asetuksiin, lausuntoihin ja suosituksiin.

Kansalliset oikeuslähteet

Perustuslain tasoiset säännöt

Luxemburgin suurherttuakunnan perustuslaki on vahvistettu 17. lokakuuta 1868. Vuonna 1868 luotu perustuslakijärjestelmä muistuttaa läheisesti Belgiassa vuonna 1831 käyttöön otettua perustuslakijärjestelmää, joten Belgian perustuslaillista oikeutta koskeviin teoksiin voi yleisten periaatteiden osalta tutustua varauksetta, huolimatta lukuisista eroavuuksista yksityiskohdissa. Nykyinen perustuslaki vastaa edelleen pääpiirteissään vuonna 1868 vahvistettua tekstiä, vaikka perustuslakia on sen antamisen jälkeen tarkistettu useita kertoja.

Luxemburgin perustuslaki on tyypiltään jäykkä, eli sen muuttaminen edellyttää erityistä menettelyä, joka on monimutkaisempi kuin tavanomainen lainsäädäntömenettely. Perustuslain tarkistamisesta on äänestettävä parlamentissa (*Chambre des Députés*) kaksi kertaa peräkkäin, ja muutosesitys on hyväksyttävä parlamentin jäsenten kahden kolmanneksen äänenemmistöllä. Valtakirjalla ei voi äänestää. Kahden äänestyksen välillä on oltava vähintään kolme kuukautta.

Parlamentin ensimmäisessä käsittelyssä hyväksytystä tekstistä on järjestettävä kansanäänestys, jos neljännes parlamentin jäsenistä tai 25 000 äänestäjää sitä vaatii kahden kuukauden kuluessa ensimmäisestä äänestyksestä. Siinä tapauksessa parlamentissa ei järjestetä toista äänestystä ja tarkistus hyväksytään ainoastaan, jos se saa kansanäänestyksessä taakseen enemmistön hyväksytyistä äänistä.

Lainsäädännön tasoiset säännöt

Lailla tarkoitetaan Luxemburgin suurherttuan vahvistamaa parlamentin äänestyksessä hyväksyttyä säädöstä. Luxemburgin lainsäätäjät voi itsenäisesti päättää hallinto-oikeuden suuntaviivat, ellei jokin perustuslaillinen säännös tai kansainvälisen oikeuden normi rajoita sen vapautta.

Määräysten tasoiset säännöt

On selvää, ettei laeilla pystytä sääntelemään kaikkia kysymyksiä yksityiskohtaisesti. Sitä paitsi lainsäädäntömenettely on niin monimutkainen, ettei sen käyttäminen ole aina paikallaan, esimerkiksi asioissa, joissa säädöstä on tarpeen muuttaa usein.

Tällöin annetaan suurherttuan asetus (*règlement grand-ducal*), joka on lain täytäntöönpanosäädös. Luxemburgin perustuslain mukaan on suurherttuan tehtävä (*laatia*) asetukset ja päätökset lakien täytäntöönpanoa varten.

Mahdolliset muut oikeuslähteet ja niiden arvo

Oikeuskäytäntö

Oikeuskäytännön sisällyttäminen oikeuslähteisiin ei ole ongelmattonta. Luxemburgin oikeudessa ei näet tunneta ennakkoratkaisusäätöä, jollaista sovelletaan anglosaksisissa oikeusjärjestelmissä. Muissa asioissa annetut tuomioistuinratkaisut eivät yleensä sido tuomareita, vaikka asiat olisivat aivan vertailukelpoisia. Tuomiossa ei sitä paitsi saa antaa yleisiä määräyksiä, vaan siinä on rajoituttava käsittelemään vireillä olevaa konkreettista asiaa. Käytännössä vertailukelpoista asiaa koskevalla oikeuskäytännöllä on kuitenkin kiistämätön painoarvo asian ratkaisun kannalta. Sitä paitsi tuomarin valta on kiistämättä ratkaisevampi, jos tekstiä on mahdollista tulkita, koska hän voi silloin muokata oikeutta tulkitsemalla sitä.

Kansainvälinen oikeuskäytäntö

Luxemburgin suurherttuakunta tunnustaa suoraan usean kansainvälisen tuomioistuimen auktoriteetin. Yksi sellainen tuomioistuin on Strasbourgissa sijaitseva Euroopan ihmisoikeustuomioistuin.

Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklan nojalla Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö sitoo kansallisia tuomioistuimia ennakkoratkaisumenettelyn kautta. Jos yksityishenkilö tuo kansallisen tuomioistuimen ratkaistavaksi yhteisön oikeuden soveltamiseen liittyvän ongelman, tuomioistuin voi pyytää Euroopan unionin tuomioistuinta antamaan asiasta ennakkoratkaisun, ennen kuin se antaa oman tuomionsa.

Kansallinen oikeuskäytäntö

Siviili- ja kauppaoikeudellisissa menettelyissä annetuilla tuomioistuinratkaisuilla on pääsääntöisesti vain oikeusvoimaisen päätöksen auktoriteetti: päätökset velvoittavat riita-asian asianosaisia, mutta niillä ei muuteta oikeuden yksityiskohtaista soveltamista.

Sama koskee myös suurinta osaa hallintotuomioistuinten ratkaisuista. Tästä on poikkeuksena tilanne, jossa sääntelytointa vastaan nostetaan kanne hallintotuomioistuimessa (*Tribunal administratif*) tai ylimmässä hallintotuomioistuimessa (*Cour administrative*). Siinä tapauksessa tuomioistuimen antama tuomio pätee yleisesti ja se julkaistaan Luxemburgin suurherttuakunnan virallisessa lehdessä (*Mémorial*).

Myös perustuslakituomioistuimen (*Cour constitutionnelle*) tuomiot pätevät yleisesti, ja ne julkaistaan virallisessa lehdessä.

Yleiset oikeusperiaatteet

Oikeuskäytäntöön perustuvista säännöistä on erityisesti mainittava yleisten oikeusperiaatteiden ryhmä. Niillä tarkoitetaan hallintoa sitovia oikeussääntöjä, jotka on vahvistettu tuomioistuimessa.

Normihierarkia

Oikeuslähteet on kansallisessa oikeudessa asetettu hierarkkiseen järjestykseen. Korkein oikeuslähte on perustuslaki, ja sitä seuraavat lait ja asetukset. Ellei perustuslaillisia säännöksiä ole, kansainvälisen ja kansallisen oikeuden suhde ratkaistaan Luxemburgissa yksinomaan oikeuskäytännön nojalla.

Tätä koskevaa oikeuskäytäntöä on kehitetty Luxemburgissa 1950-luvun alusta lähtien. Tuolloin ensin kassaatiotuomioistuin (*Cour de cassation*) ja sen jälkeen hallituksen ylin neuvoo-antava elin Conseil d'Etat kiistivät siihen asti puoletun näkemyksen, jonka mukaan tuomioistuin ei voi valvoa kansainvälisten sopimusten lainmukaisuutta toimivallan jaon vuoksi.

Conseil d'Etat'n vuoden 1951 viitepäätöksen mukaan kansalliseen lainsäädäntöön lailla sisällytetty kansainvälinen sopimus on ylemmätasoinen laki, koska sen alkuperä ylittää kansallisen elimen arvovallan. Siitä seuraa, että jos kansainvälisen sopimuksen määräykset ovat ristiriidassa myöhemmin annetun kansallisen lain säännösten kanssa, kansainvälinen laki on asetettava etusijalle kansalliseen lakiin nähden (Conseil d'Etat, 28. heinäkuuta 1951, *Pasicrisie luxembourgeoise*, nide XV, s. 263).

Päätöksen muotoilu on toki hyvin yleisluontoinen, koska siinä vahvistetaan erottelematta, että kansainvälinen normi ylittää jokaisen kansallisen elimen tahdon. Luxemburgin tuomioistuimissa ei kuitenkaan koskaan ole nimenomaisesti vahvistettu kansainvälisten normien etusijaa perustuslakiin nähden. Sitä vastoin on huomattava, että perustuslakia säätävä kokous hylkää vuoden 1956 tarkistuksen yhteydessä nimenomaisesti hallituksen esityksen, jonka mukaan kansainvälisen oikeuden säännöt olisivat osa kansallista oikeusjärjestystä ja etusijalla kansallisiin lakeihin ja muihin säännöksiin nähden. Säännöksiä koskevissa selityksissä oli selkeästi täsmennetty, että viimeksi mainittu muotoilu kattaisi myös perustuslailliset säännökset.

Conseil d'Etat hyväksyi kuitenkin tällaisen ensisijaisuuden epäsuorasti lausunnossa, jonka se antoi 26. toukokuuta 1992 unionin perussopimuksen hyväksymistä koskevasta lakiesityksestä. Lausunnossa todetaan olevan syytä muistaa, että oikeudellista normihierarkiaa koskevan säännön mukaan kansainvälinen oikeus on asetettava etusijalle kansalliseen oikeuteen nähden ja että ristiriitatapauksessa tuomioistuimet ohittavat kansallisen lain perussopimuksen hyväksi. Koska on tärkeää välttää ristiriitaa kansallisen oikeuden ja kansainvälisen oikeuden välillä, Conseil d'Etat vaati painokkaasti, että siihen liittyvä perustuslain tarkistus tehdään hyvissä ajoin tällaisen ristiriitatilanteen välttämiseksi. Luxemburgin suurherttuakunta vaikuttaa siis sitoutuneen kansainvälistymiseen.

Tilanne on epäilemättä teknisesti seuraus siitä, ettei Luxemburgissa ole lakien perustuslainmukaisuuden valvontaa. Perustuslakituomioistuin tosin tarkistaa lakien perustuslainmukaisuuden, mutta sen käsiteltäväksi ei voida saattaa kansainvälisen sopimuksen hyväksymistä koskevan lain perustuslainmukaisuutta. Perustuslakituomioistuin voi Luxemburgin oikeusjärjestyksen mukaisesti julistaa lain perustuslain vastaiseksi. Luxemburgin oikeudellinen tai hallinnollinen tuomioistuin voi viedä asian perustuslakituomioistuimen käsiteltäväksi, jos kyseisessä tuomioistuimessa vireillä olevassa menettelyssä otetaan esiin perustuslainmukaisuus. Asian vieminen suoraan perustuslakituomioistuimeen ei ole mahdollista.

Hallintotuomioistuimessa on mahdollista myös nostaa lainvastaisia sääntelytoimia koskeva kumoamiskanne, jota koskevaan päätökseen on mahdollista hakea muutosta ylimmältä hallintotuomioistuimelta. Kannetta ei kuitenkaan oteta käsiteltäväksi, ellei sitä ole nostettu kolmen kuukauden kuluessa sääntelytoimen julkaisemisesta. Jos sääntelytoimen lainmukaisuus kiistetään tämän määräajan jälkeen oikeudellisessa tai hallinnollisessa tuomioistuimessa, tuomioistuin voi ohittaa sääntelytoimen lain hyväksi, mutta päätöksellä ei ole yleissitovuutta, toisin kuin julkaisua seuraavien kolmen kuukauden aikana mahdollisen suoran kanteen johdosta tehdyllä päätöksellä.

Ylikansallisiin välineisiin sisältyvien sääntöjen voimaantulo Luxemburgin alueella

Kansainväliset yleissopimukset

Luxemburgin perustuslaissa säännellään kansainvälisten sopimusten hyväksyntämenettelyä erityisen suppeasti. Siinä rajoitetaan toteamaan, että sopimukset eivät tule voimaan, ennen kuin ne on hyväksytty lailla ja julkaistu lakien julkaisemisen edellyttämässä muodossa.

Suurherttuakunta on menettelyiltään perinteisesti monistinen. Tällä tarkoitetaan sitä, että kansainvälistä sopimusta sovelletaan samantasoisena suurherttuakunnan sisäisten normien kanssa, eikä sitä ole tarpeen tavalla tai toisella saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Hyväksyntälain sisältö on siis erittäin lyhyt ja rajoittuu yleensä yhteen pykälään, jonka mukaan "valtiosopimus on hyväksytty". Lailla ei ole mitään normatiivista sisältöä. Hyväksyntälailla hyväksytään; sillä ei saateta osaksi kansallista lainsäädäntöä. Sen ainoa tarkoitus on valtuuttaa hallitus ratifioimaan valtiosopimus.

Parlamentti äänestää laista tavanomaisessa lainsäätämismenettelyssä. Ehdotus hyväksytään yleensä ehdottomalla ääntenemmistöllä, paitsi jos valtiosopimus koskee toimivallan siirtoa (ks. jäljempänä). Luxemburgin perustuslaissa on vuoden 1956 tarkistuksesta lähtien ollut nimenomainen säännös, jossa sallitaan toimivallan siirtäminen valtiosopimuksella kansainväliselle organisaatiolle. Perustuslain 49 a §:ssä säädetään, että lainsäädäntövaltaa, toimeenpanovaltaa ja lainkäyttövaltaa perustuslain mukaisesti käyttävien elinten toimivaltaa voidaan valtiosopimuksella väliaikaisesti osoittaa kansainvälisen oikeuden instituutioille. Perustuslain 37 §:n 2 momentissa säädetään kuitenkin, että tämäntyyppisten valtiosopimusten on saatava parlamentissa selkeästi vahvistetun enemmistön hyväksyntä.

Ellei toisin säädetä, hyväksyntälain äänestyksellä ei saateta valtiosopimusta voimaan Luxemburgin kansallisessa oikeusjärjestyksessä. Hyväksyntälaki on valtiosopimuksen voimaantulon ehdoton edellytys, mutta sopimus tulee voimaan vasta ratifioinnin jälkeen. Lisäksi Luxemburgissa katsotaan, että tekstin ratifiointi on täysin toimeenpanovallan harkinnassa jopa parlamentin hyväksynnän jälkeen ja että kyseisen vallan käyttöön ei kohdistu tuomioistuinvallontaa. Valtiosopimuksen voimaantulolla kansallisessa oikeudessa on yleensä kolme edellytystä: 1) Luxemburg on ratifioinut valtiosopimuksen. 2) Valtiosopimus on voimassa kansainvälisesti. 3) Valtiosopimuksen teksti on kokonaisuudessaan julkaistu Luxemburgin virallisessa lehdessä samalla tavoin kuin laki.

On syytä korostaa, että valtiosopimuksen julkaisemista koskeva (perustuslain 37 §:n mukainen) vaatimus ja sopimuksen hyväksyntälain julkaisemista koskeva vaatimus ovat erillisiä vaatimuksia. Useimmissa tapauksissa nämä kaksi vaatimusta täytetään tosin yhtä aikaa, eli valtiosopimuksen teksti julkaistaan virallisessa lehdessä välittömästi lain perässä. Nämä kaksi säädöstä ovat kuitenkin erillisiä, ja julkaisu voitaisiin tehdä erikseenkin, koska valtiosopimus ei ole hyväksyntälain erottamaton osa.

Euroopan unionin normit

Luxemburgin perustuslaissa ei ole mitään erityissäännöstä, joka sääntelisi Euroopan unionin johdetun oikeuden saattamista osaksi Luxemburgin kansallista oikeusjärjestystä.

Unionin direktiivit pannaan yleensä täytäntöön lailla, joka hyväksytään parlamentissa tavanomaisella enemmistöllä.

Vaikka unionin direktiivit on pääsääntöisesti saatettava osaksi Luxemburgin oikeutta lailla, muodollisen lain antaminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos direktiivin soveltamisalaan kuuluvaa asiaa on jo säännelty Luxemburgin lailla, joka ei ole ristiriidassa direktiivin kanssa. Siinä tapauksessa direktiivi voidaan saattaa osaksi kansallista oikeutta suurherttuan asetuksella, joka annetaan hallituksella (perustuslain 33 ja 36 §:n mukaisesti) olevan yleisen täytäntöönpanovallan perusteella. Tällöin kyseessä on *muodollisesti* Luxemburgin laki, jonka suurherttua panee täytäntöön, vaikka asetuksen sisältö todellisuudessa on peräisin Euroopan unionin direktiivistä.

Lainsäädäntötoimi voidaan välttää myös silloin, jos direktiivillä yhdenmukaistettu ala kuuluu sellaisen valtuutuslain piiriin, jolla parlamentti on siirtänyt hallitukselle vallan säännellä yksinkertaisin asetuksin asioita, joita tavallisesti säännellään lailla.

Parlamentti on hyväksynyt tällaisia valtuutuslakeja vuosittain vuodesta 1915 lähtien, ja hallituksella on niiden ansiosta laajennettua sääntelyvaltaa talous- ja rahoitusaloilla. Hallitus voisi siis epäilemättä saattaa myös lukuisia Euroopan unionin direktiivejä osaksi kansallista oikeutta, vaikka unioniin ei olisi valtuutuslaissa erityisesti viitattukaan.

Euroopan unionin direktiivien täytäntöönpanoa säännellään kuitenkin nykyisin 9. elokuuta 1971 annetulla ja 8. joulukuuta 1980 muutetulla erityisvaltuutuslailla. Sen yksinomaisena tarkoituksena on valtuuttaa hallitus panemaan täytäntöön Euroopan yhteisöjen (ja nyttemmin unionin) direktiivit

talouden, tekniikan, maa- ja metsätalouden, sosiaaliasioiden ja liikenteen aloilla sekä säätämään niiden laiminlyöntiä koskevista seuraamuksista. Tavanomaisesta sääntelymenettelystä poiketen kyseisten suurherttuan asetusten antamiseen on saatava parlamentin valiokunnan suostumus. Samoin kuin lainsäädäntömenettelyyn, suurherttuan asetusten hyväksyntämenettelyyn kuuluu hallituksen velvoite antaa esityksensä Conseil d'Etat'ille ja työntekijöitä edustaville elimille (*Chambres professionnelles*) lausuntoa varten. Toisin kuin lainsäädäntömenettelyssä, sääntelymenettelyssä hallitus voi kuitenkin kokonaan välttää kuulemiset vetoamalla suosittelun toimenpiteen kiireellisyyteen. Tätä helpotusta ei kuitenkaan suoda, jos hallitus aikoo saattaa Euroopan unionin direktiivin osaksi kansallista lainsäädäntöä suurherttuan asetuksella. Tavanomaista sääntelymenettelyä on täydennetty 9. elokuuta 1971 annetulla lailla siten, että siinä vaaditaan toisaalta Conseil d'Etat'n pakollista kuulemistä ja toisaalta parlamentin valiokunnan suostumusta. Kummassakin tapauksessa suurherttuan asetuksen teksti hyväksytään valtioneuvostossa, minkä jälkeen vastuuministeri allekirjoittaa asetuksen ja toimittaa sen suurherttuan vahvistettavaksi. Suurherttuan asetus tulee voimaan sen jälkeen, kun se on julkaistu Luxemburgin virallisessa lehdessä.

Kansallisesti annettujen sääntöjen voimaantulo

Lait ja asetukset tulevat Luxemburgin suurherttuakunnassa voimaan vasta sen jälkeen, kun ne on julkaistu *Luxemburgin virallisessa lehdessä, Mémoires*.

Oikeussääntöjen antamisesta vastaavat viranomaiset

Kansainväliset normit

Luxemburgin perustuslain mukaan suurherttua tekee valtiosopimukset. Perustuslaissa lisätään kuitenkin, että valtiosopimukset saavat oikeusvoiman vasta kun ne on hyväksytty lailla ja julkaistu lakien julkaisulta edellytettävällä tavalla.

Hyväksyntää edellytetään siis kaikilta kansainvälisiltä sopimuksilta niiden kohteesta riippumatta, ja hyväksyntä on annettava lain muodossa. Viimeksi mainittu täsmennys lisättiin vuonna 1956 Conseil d'Etat'n nimenomaisesta vaatimuksesta. Conseil d'Etat katsoi, että hyväksyntä kuuluu lainvalmistelumenettelyyn, sillä perustuslaissa tunnetaan vain tämä yksi menettely, jota sovelletaan kaikkiin parlamentin tahdonilmauksiin aiheesta riippumatta.

Kansalliset normit

Luxemburgin oikeusjärjestyksessä lainsäädäntövaltaa edustavat **parlamentti** (*Chambre des Députés*) ja **hallitus** (*Gouvernement*), joilla kummallakin on oikeus tehdä **lainsäädäntöaloitteita**.

Jos aloite lain säätämiseksi tulee hallitukselta, sitä nimitetään **lakiesitykseksi** (*projet de loi*).

Parlamentin aloitetta kutsutaan **lakiehdotukseksi** (*proposition de loi*).

Kaikista lakiesityksistä ja ehdotuksista on ensin pyydettävä lausuntoa työntekijöitä edustavilta elimiltä ja ennen kaikkea **Conseil d'Etat'ita**. Conseil d'Etat'n annettua lausuntonsa esitykset ja ehdotukset voidaan saattaa parlamentin hyväksyttäväksi.

Oikeussääntöjen säätämismenettely

Lait

Luxemburgin parlamentti on yksikamarinen.

Jotta yksikamariseen järjestelmään liittyviä harkitsemattoman toiminnan riskejä voitaisiin lievittää, Luxemburgin perustuslakia säätävä kokous on säätänyt, että jokaisesta lakiesityksestä on lähtökohtaisesti äänestettävä kahdesti kolmen kuukauden välein.

Perustuslaissa säädetään kuitenkin, että toista äänestystä koskeva perustuslain vaatimus (*second vote constitutionnel*) voidaan ohittaa, jos parlamentti päättää toisin Conseil d'Etat'n julkisessa istunnossa antamalla suostumuksella.

Conseil d'Etat'illa on tässä hyvin omaperäinen tehtävä, joka lähenee ylempään lakiasäätävän kamarin (varsinkin Englannin parlamentin ylähuoneen) asemaa muissa valtioissa. Conseil d'Etat osallistuu lainsäädäntömenettelyyn ensimmäisen kerran ennen parlamentin käsittelyä. Perustuslaissa säädetään, että Conseil d'Etat'n lausunto on pyydettävä jokaisesta lakiesityksestä ja ehdotuksesta. Conseil d'Etat osallistuu menettelyyn toisen kerran parlamentin ensimmäisen äänestyksen jälkeen päättämällä julkisessa istunnossa, suostuuko se siihen, että toisesta äänestyksestä luovutaan.

Käytännössä lakien suuri enemmistö annetaan ilman toista äänestystä. Conseil d'Etat'n omaksuman toimintalinjan mukaan toisesta äänestyksestä luopumiseen suostutaan lähes kaikissa tapauksissa, ja sen epääminen on varattu kaikkein hankalimmille tapauksille. Toisesta äänestyksestä luopumisen mahdolliset esteet poistetaan useimmiten jo valmistelevan menettelyn aikana.

Lisäksi on korostettava, ettei Conseil d'Etat'illa ole todellista veto-oikeutta. Tällainen valta olisikin vaikeasti sovittavissa yhteen sen tosiseikan kanssa, ettei Conseil d'Etat ole vaaleilla valittu elin, vaan suurherttua nimittää sen jäsenet. Jos jäsenen paikka vapautuu, suurherttua nimittää korvaavan jäsenen vuorotellen seuraavasti: ensimmäiseksi suoraan, toiseksi parlamentin ehdottamasta kolmen ehdokkaan luettelosta ja kolmanneksi Conseil d'Etat'n ehdottamasta kolmen ehdokkaan luettelosta. Conseil d'Etat voi ainoastaan viivästyttää lain hyväksymistä kolmella kuukaudella, jotta lainsäätäjät saa lisää harkinta-aikaa.

Suurherttua osallistuu lainsäädäntömenettelyyn paitsi sen alussa (lakiesitysten osalta), myös sen jälkeen, kun parlamentti on äänestyksessä lopullisesti hyväksynyt lain. Luxemburgin perustuslain mukaan *suurherttua vahvistaa lait kolmen kuukauden kuluessa parlamentin äänestyksestä*.

Suurherttuan asetukset

Conseil d'Etat'n uudistamisesta 12. heinäkuuta 1996 annetun lain (*loi portant réforme du Conseil d'Etat*) 2 §:n mukaan lakien ja valtiosopimusten täytäntöönpanemiseksi laadittuja **asetusesityksiä** ei voida toimittaa suurherttuan vahvistettavaksi, ennen kuin **Conseil d'Etat** on antanut niistä **lausunnon**. Kiireellisissä tapauksissa hallitus voi kuitenkin poiketa tästä periaatteesta ja hyväksyä esityksen lausuntoa pyytämättä. Suurherttua päättää näistä tapauksista aloitteen tehneen ministerin perustellun selvityksen perusteella. Tähän **nopeutettuun menettelyyn** voidaan kuitenkin turvautua vain poikkeustapauksissa.

Nopeutettua menettelyä ei missään tapauksessa käytetä, jos kyseisessä laissa edellytetään nimenomaisesti, että sen täytäntöönpanoasetuksista on pyydettävä Conseil d'Etat'n lausuntoa. Sama menettely koskee muutoksia asetusesityksiin, joista Conseil d'Etat on jo antanut lausuntonsa.

Conseil d'Etat antaa sekä laki- että asetusesityksiä koskevat lausuntonsa **perusteltuina mietintöinä** (*rapport motivé*), jotka koostuvat yleisistä huomioista, esityksen tarkastelusta sekä tarvittaessa vastaesityksestä.

Conseil d'Etat tutkii asetusesitysten muodon ja sisällön ja tarkistaa, ovatko ne ylempien oikeusnormien mukaisia.

Säädöstietokannat

Légilux on Luxemburgin suurherttuakunnan oikeudellinen portaali internetissä.

Luxemburgin lainsäädännöstä voi Légiluxin kautta hakea virallisen lehden A-osan tekstiä joko sellaisinaan tai konsolidoituina versioina. Suuri osa näistä teksteistä on julkaistu säädöskokoelmissa.

Sivusto jakautuu seuraavasti:

Lainsäädäntö-osiossa ovat Luxemburgin lainsäädäntöä koskevat julkaisut ja säädösten konsolidoidut tekstit. Lisäksi siellä on erinäisiä muita julkaisuja.

Hallinto-osiossa on hallinnollisia julkaisuja, jotka koostuvat lähinnä virallisen lehden B-osan (*Mémorial B*) kokoelmista sekä hallintoa ja lainsäädäntöä koskevasta virallisesta vuosikatsauksesta (*Annuaire Officiel d'Administration et de Législation*).

Yhtiöt ja yhdistykset -osio eli virallisen lehden C-osa (*Mémorial C*) on 1. kesäkuuta 2016 alkaen korvattu **Luxemburgin kauppa- ja yhtiörekisterin** (*Registre de commerce et des Sociétés, RCS*) internet-sivustolta saatavien julkaisujen luettelolla. **Yhtiöt ja yhdistykset -osiossa** voi edelleen tutustua virallisen lehden C-osan arkistoon vuodesta 1996 aina viimeiseen, 27. heinäkuuta 2016 ilmestyneeseen *Mémorial C* lehteen.

Onko tietokantojen käyttö maksutonta?

Tietokantoja voi käyttää **maksutta**.

Linkkejä

[Légilux-sivusto](#)

[Conseil d'Etat](#)

[Parlamentti](#)

[Hallitus](#)

[Oikeusministeriö](#)

Päivitetty viimeksi: 17/07/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.